

3.2018

JATES

Journal of Applied Technical and Educational Sciences

Papers

INTRODUCTION

János Mika: Preface.....	5
-----------------------------	---

ARTICLES AND STUDIES

Ibolya Revákné Markóczi, Judit Ütőné Visi, Ila Bartha, Enikő Kovács, Károly Teperics: Role of Hungarian Science and Geography Text Books in Education regarding Energy Awareness	7
György Kónya: The Influence of Sex and Settlement Type on the Environmental Attitude	29
Viktória Kövecses-Gósi: The Efficiency Test of the Forest Pedagogy Project Among Students with Normal Pace of Development and with Mild Intellectual Disabilities	43
Csaba Rigóczki: Constructivist Environmental Education in Urban Walking Lane	68
Szabolcs Csáki: Using the Results of Accomplished Innovations in the Field of Energy Production in Environmental Education	83
Éva Nagy: The emergence of biodiversity knowledge elements and critical thinking in the current Biology education (in Hungary)	98

REPORTS AND REVIEWS

Andrea Farkas: Five Hungarian Climate Summits and activities of the Climate Club to support science and education (2009-2013)	111
Csaba Péter Csontos: Review of the University Textbook Entitled "Energy Geographic and Energy Planning" by Béla Munkácsy.....	121

3.2018

JATES

Journal of Applied Technical and Educational Sciences

**Alkalmazott Műszaki és Pedagógiai
tudományos folyóirat**

Cikkek

BEVEZETŐ

Mika János:

Előszó..... 5

CIKKEK ÉS TANULMÁNYOK

Revákné Markóczi Ibolya, Ütőné Visi Judit, Bartha Ila, Kovács Enikő, Teperics Károly:
A hazai környezet-, természetismeret és földrajz tankönyvek szerepe az
energiatudatosságra nevelésben..... 7

Kónya György:

A nem és a településtípus befolyása a környezeti attitűdre..... 29

Kövecsesné Gősi Viktória, Lampert Bálint:

Erdei iskolai projekt hatékonyságának vizsgálata ép fejlődési ütemű és enyhén értelmi
fogyatékos tanulók körében..... 43

Rigóczki Csaba:

Konstruktivista környezeti nevelés városi sétaúton..... 68

Csáki Szabolcs:

Az energiatermelés területén megvalósult innovációk eredményeinek felhasználása a
környezeti nevelésben..... 83

Nagy Éva:

A biodiverzitás tudáselemek megjelenése, a kritikus gondolkodásra nevelés a jelen
biológia oktatásban..... 98

ISMERTETŐK

Farkas Andrea:

Öt Magyarországi Klímacsúcs és a Klíma Klub tevékenysége
a tudomány és az oktatás szolgálatában (2009-2013) 111

Csontos Csaba Péter:

Az Energiaföldrajz és energiatervezés című egyetemi jegyzetről (szerzője: Munkácsy
Béla) 121

JATES

Journal of Applied Technical and Educational Sciences

The Chairman of the Editorial Board

Istoán Lükő

Executive Director

György Molnár

Editor-in-Chief

János Mika, György Molnár, Attila Kövári, Róbert Pintér

Editor

Zoltán Szűts

Editorial Board

<http://jates.org/index.php/jatespath/about/editorialTeam>

Technical Editor

Dávid Sik

Publisher

ST Press, Subotica

ISSN 2560-5429

JATES

Journal of Applied Technical and Educational Sciences

Alkalmazott Műszaki és Pedagógiai
tudományos folyóirat

Szerkesztőbizottság Elnöke

Lükő István

Ügyvezető

Molnár György

Főszerkesztő

Mika János, Molnár György, Kővári Attila, Pintér Róbert

Szerkesztő

Szűts Zoltán

Szerkesztőbizottság

<http://jates.org/index.php/jatespath/about/editorialTeam>

Technikai szerkesztő

Sik Dávid

Kiadó

ST Press, Szabadka

ISSN 2560-5429

Előszó

Kedves Olvasó!

A környezeti nevelés tágabb témakörében hat változatos tartalmú cikket, továbbá egy tanulmányt és egy könyvismertetést talál az érdeklődő olvasó. A cikkek friss kutatások, megvalósult, illetve kipróbálás alatt álló környezetpedagógiai és szak módszertani megoldásokat mutatnak be. A tanulmány egy korábbi sikeres konferencia-sorozatot idéz vissza, míg a könyvismertetés egy elektronikus tankönyvre hívja fel a figyelmet.

Revákné Markóczi Ibolya és négy szerzőtársa összesen 26 környezet-, és természetismeret, valamint földrajz tankönyvet és a hozzájuk tartozó munkafüzeteket elemezte tartalmi, formai, didaktikai illetve kognitív szempontok szerint. Az elemzés tárgya az energiatudatosság és a megújuló energiaforrások voltak. A kutatás rávilágított arra, hogy a tankönyvírók nagyobb figyelmet kell, hogy fordítsanak a témakörben szándékolt attitűd- és szemléletformálás, illetve a szükséges tudás egészséges egyensúlyának megtalálására.

Kónya György írása középiskolás tanulók környezeti attitűdjét befolyásoló számos tényező közül a diákok nemének és lakóhelyük méretének szerepét elemzi Miskolc térségében. A szakirodalmi előzmények alapján szerző feltételezi, hogy a lányok és a kisebb településeken élők számára fontosabb a környezet, mint a fiúk és nagyvárosban élő társaik számára. A tanulók által kitöltött kérdőívek 12-12 kérdése a környezettudatos viselkedést, az emóciót és a környezeti ismereteket mérték. A kutatás a lányok jobb környezeti attitűdjét megerősítette, de a településméret szerepében nem mutatkozott szignifikáns különbség.

Kövecsesné Gósi Viktória az Erdőpedagógia Projekt hatékonyságát vizsgálja 8-13 éves tanulók körében. Az 5 napos erdei iskola programokra érkezett diákok tudását és attitűdjét mérték: az iskola első és utolsó napján, illetve fél évvel később. A mérések a tanulók ismereteire, érzelmeire, magatartására és mindezek változására irányultak. A vizsgálat során a szerző és tanár társai kérdőíves felmérést, attitűdvizsgálatot, fogalmi térképek és tanulói munkák elemzését alkalmazták. A kérdések témakörei: (i.) szelektív hulladék-gyűjtés és a komposztálás, (ii.) fenntartható fejlődés és ökológiai lábnyom, (iii.) az erdők szerepe.

Rigóczki Csaba az általa kidolgozott Városi Értékek Programja keretében mutatja be a konstruktivista pedagógiát, mint a környezettudatosságot és a lakóhelyi identitást is erősítő pedagógiai megközelítést. Konkrétan, a szerző városi sétákat dolgozott ki, az M-learning és a játékosítás eszközeit is felhasználva az Újpest területén folytatott terepi mozgásokhoz. Az élményalapú tanulást célzó útvonalat 120 középiskolás járta végig, a megfigyeléssel, szóbeli és kérdőíves kikérdezéssel gyűjtött adatok tanúsága szerint pozitív eredménnyel.

Csáki Szabolcs az energiatermelés területén megvalósult innovációk felhasználását mutatja be a környezeti nevelésben. A cél a környezetkímélőbb energiatermelés, amit üzemlátogatásokon és

projektmódszer alkalmazásával sajátíthatnak el a diákok. A projekt eredményei ábrák, számítások és tartamdiagramok. A feladatoknál nem a végeredménynek, hanem főként a közben elvégzett munkának van nevelő hatása. Írás célja, hogy a pedagógus olvasónak is ötletet és segítséget adjon, amikor hasonló új feladatokat és módszereket alkalmaznak a környezeti nevelésben.

Nagy Éva a biológia tantárgy középiskolás kerettanterveiben elemezte a biológiai sokféleség megőrzésének témakörét. Azt vizsgálta, hogy a 10-12. évfolyamon milyen aktuális tartalmak fordulnak elő, ezek közül mi tekinthető korszerű ismeretnek a faji diverzitás terén. (A biológiai sokféleség nem azonos a létező fajok számával, hanem minden populáció fenntarthatóságát is vizsgáló, komplex fogalom.) Az elemzés négy különböző iskolatípus kerettanterveit elemzi, figyelemmel arra is, hogy milyen gyakori a szerző által fontosnak ítélt 12 szakkifejezés előfordulása.

Farkas Andrea tanulmánya egy korábbi az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó országos konferencia-sorozatnak és ifjúsági tudásbővítő hálózatnak állít emléket. Az évenkénti Magyarországi Klímacsúcsok rendezése mellett a Klíma Klub fénykorában 11 ezer regisztrált taggal tartott kapcsolatot és vont be akcióiba. Ezek között elsősorban a több fordulós internetes ismeretterjesztés és 11 ezer facsemete megvásárlása és elültetése érdemel kiemelés. A programok szakmai háttérét reprezentatív hazai tudósgárda segítette.

Végül, a könyvismertető *Munkácsy Béla* Energiaföldrajz és energiatervezés című, az ELTE kiadásában megjelent új egyetemi tankönyvét mutatja be, amely a földrajz nézőpontjából tartalmazza a fenntartható energiagazdálkodás aktuális ismeretanyagát. A tárgyi tudás átadásán túl, a jegyzetben az ismeretek szintetizálására, az összefüggések felvázolására, és a környezettudatos szemléletmód terjesztésére is figyelmet fordít a szerző. A kötet számítógép-képernyőre optimalizált változatban mindenki számára ingyenesen elérhető, letölthető. (Az ismertetés szerzője Csontos Csaba Péter.)

2018. október 1.

Prof. Dr. Mika János, a szám szerkesztője